

Величко К.Ю., канд. екон. наук, доцент
Короїд А.О, здобувач вищої освіти ступеня бакалавр
Державний біотехнологічний університет, Україна

Вплив війни на міжнародну інвестиційну привабливість національних підприємств

Для динамічного розвитку та реалізації стратегічних цілей підприємствам часто потрібні додаткові фінансові ресурси, які можна отримати шляхом залучення міжнародного інвестування. Інвестиції дозволяють залучати кошти для фінансування нових проектів, розширення виробництва, впровадження інновацій, освоєння нових ринків та забезпечення стабільної діяльності. Залучення інвестицій потребує формування міжнародної інвестиційної привабливості підприємства. Саме міжнародна інвестиційна привабливість як сукупність характеристик його фінансово-господарської та управлінської діяльності підприємств, впливає на можливості залучення інвестиційних ресурсів.

Найчастіше у наукових джерелах міжнародну інвестиційну діяльність підприємства оцінюють як інтегральну характеристику його внутрішнього та зовнішнього середовища [1, С.79-87]. Внутрішні фактори, такі як: фінансовий стан підприємства, людський капітал, технічна оснащеність, ринкова позиція підприємства та ін. вивчаються інвесторами та впливають на їх рішення щодо інвестування. Проте, сьогодні на перший план вийшли фактори зовнішнього середовища, головним з яких є війна в Україні. І це найкритичніший фактор, який призводить до загострення політичної та економічної нестабільності, що збільшує бізнес-ризик потенційних інвесторів. У наукових джерелах інвестиційна привабливість трактують через її рівні: макроекономічний; мезоекономічний. мікроекономічний [2]. Всі рівні інвестиційної привабливості взаємозалежні. Підприємство не може досягти високого рівня інвестиційної привабливості, якщо галузь, в якій воно працює, має низький рівень привабливості, або якщо країна в цілому має низький рейтинг інвестиційної привабливості. Таким чином, рівень інвестиційної привабливості підприємства напряму залежить від таких компонентів (рівнів), як країна, галузь та регіон. (рис.1).

Війна призводить до порушення логістичних зв'язків, пошкодження інфраструктурних об'єктів, що поглиблює фінансові труднощі підприємства. Воєнні дії призводять до втрати доступу до міжнародних ринків, зокрема експортних, зменшують можливості для виходу на нові ринки через обмеження торговельних відносин.

Згідно з аналізом Європейської Бізнес Асоціації та Gradus Research, індекс інвестиційної привабливості України за 2023 рік майже не зазнав змін у порівнянні з попереднім роком, залишившись на рівні 2.44 балів із можливих 5 [3]. Проте, це не є «заспокійливим» фактом щодо стабілізації міжнародної інвестиційної привабливості підприємств. Це вказує на стабільність показника, але залишає питання щодо потенційних чинників, які можуть вплинути на

подальшу динаміку інвестиційного клімату в Україні Політична стабільність та прогнозованість в державі є для інвесторів в таких умовах, найбільш важливою.

Рис.1. Взаємозв'язок рівнів міжнародної інвестиційної привабливості
(складено на основі [2])

Урядом України за допомогою іноземних партнерів з метою збереження національного економічного потенціалу вдалося здійснити релокацію підприємств до західних областей України. За статистичними даними більша частка релокованих підприємств перемістилася до Львівської області (199), Закарпатської (120), Чернивецької (78), Івано-Франківської (70) [4]. Ці підприємства знаходяться на відносно безпечній території та можуть боротися за інвестиції на міжнародному ринку. В таких умовах підприємство демонструє стабільне та ефективне управління під час війни, це може збільшити його привабливість для інвесторів. Крім того, підприємства можуть знайти нові ринкові можливості через перепрофілювання або зміни в умовах попиту під час війни, що може зробити їх більш привабливими для інвесторів. В свою чергу, інвестори можуть побачити потенціал у підприємствах, які можуть забезпечити відновлення та відшкодування збитків, спричинених війною та налагодити роботу, тобто проявити стійкість до загроз та ризиків.

Питання інвестиційної привабливості знаходиться у полі зору уряду. Так, з метою залучення іноземних інвесторів до української економіки та підвищення міжнародної інвестиційної привабливості національних підприємств і проектів, було розроблено та впроваджено електронну платформу під назвою «Advantage Ukraine»[5]. Ця платформа призначена для надання інвесторам доступу до інформації про потенційні можливості для інвестування в Україні, сприяючи створенню сприятливого середовища для іноземних інвестицій та розвитку національної економіки. Також внесено зміни до Закону України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності», що включає тепер можливість надання Експортно-кредитним агентством (ЕКА) послуг щодо страхування інвестицій, які здійснюються на території України, у межах статутного капіталу ЕКА [6].

Крім цього, на національному рівні існують інвестиційні стимули, орієнтовані на декілька напрямків. Наприклад, уряд надає підтримку великим інвестиційним проектам для залучення в економіку України стратегічних інвесторів, а також сприяє розвитку індустріальних парків.

Однак, продовження війни становить найбільший ризик для міжнародної інвестиційної привабливості національних підприємств. Це формує нові виклики для національної економіки та вимагатиме розробки та впровадження нових механізмів для збереження та залучення іноземних інвестицій.

Список використаних джерел:

1. Тридід О.М., Орехова К.В. Методичний підхід до оцінювання інвестиційної привабливості підприємства. Наука й економіка. 2009. № 3(15). С. 79-87;
2. Ястремська О.М. Стратегічне управління інвестиційною діяльністю підприємства: Навч. посібник. Х. : Вид. ХНЕУ, 2006. 191с.;
3. Кількість CEO, які вважають вигідними інвестиції в Україну зростає майже вдвічі з 2022 року. URL: <https://eba.com.ua/kilkist-seo-yaki-vvazhayut-vygidnuyu-investytsiyi-v-ukrayinu-zroslo-majzhe-vdvichi-z-2022-roku/>;
4. Релокація бізнесу через війну: які регіони для цього найбільш затребувані. URL: <https://www.unian.ua/economics/other/relokaciya-biznesu-cherez-viynu-yaki-regioni-dlya-cogo-naubilsh-zatrebuvani-12433224.html>;
5. Advantage Ukraine. URL: <https://advantageukraine.com/ua/>;
6. Закон України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1792-19#Text>.

**Воронюк Є. В., викладач
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця, Україна**

Епістемічна відповідальність при організації та забезпеченні економічної безпеки підприємницької діяльності

В контексті сучасної епістемології поняття епістемічної відповідальності розглядають з погляду відповідальності, яка настає в процесі напрацювання, використання та розповсюдження знань. Філософ Л. Загзебські розвинула поняття епістемічної відповідальності зобов'язанням опікуватись якістю переконань особистості, а також впливу особистих дій на суспільство в контексті знань та інформації [1].

В сучасному світі знання та інформація одночасно постають важливими ресурсами та інструментами, при чому за рівнем своєї важливості вони відповідають виробничим, фінансовим та іншим ресурсам підприємства.

Суб'єкти підприємницької діяльності використовують різні інструменти і методи організації та забезпечення економічної безпеки. До них відносяться організаційні, управлінські, адміністративні та інші, кожен з яких пов'язан із